

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐԺՈՒԹԻՒՆԸ ՈՒՆԵՅԱԻ ԻՐ ՆՈՐ ԳԱՀԱԿԱԼԸ

Եղիշէ Պատրիարք Զօր վսիճանումով խոր սուգի մատնուած էր Երուսաղէմի Հայոց Առաքելական Սուրբ Աթոռն ու Միաբանութիւնը: Սակայն ժողովրդական առածը կ'ըսէ. «Մահն իր ճամբով, կեանքն իր ճամբով»: Եւ Սրբոց Յակոբեանց Ռիստեալները ունէին նուիրական պարտականութիւն մը Սուրբ Աթոռին եւ իրենց Վանքին նկատմամբ՝ շարունակել «կեանքի ճամբով»:

9 փետրուարին, անոնք արդէն իսկ ընտրած էին Պատրիարքական Տեղապահը եւ այժմ, սուգի աւանդական շրջանէն եւ Քառասունքի հոգեհանգիստէն ետք, եկած էր ժամանակը ընտրելու արժանաւոր յաջորդ մը Սրբոց Յակոբեանց Դահին:

Այս իմաստով, ընտրութեանց թուական որոշուած էր Մարտի 21 եւ 22-ը: Ներկայ էին Միաբան Հայրերէն 35:

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԳԱՆՈՒՆ ՑԱՆԿԻ

Տեղապահ Սրբազան Զօր եւ Տնօրէն ժողովի կարգադրութեան համաձայն առաջին նիստը գումարուեցաւ Մարտ 21-ի, Զորեքշաբթի օր, առաւօտեան ժամը 10-ին եւ ըստ Միաբանութեան Կանոնագրին նախ ընտրուեցաւ թեկնածուներու հնգանուն ցանկը: Տէրունական Աղօթքէն եւ Հանգուցեալ Պատրիարքի հոգիին համար արտասանուած «Հոգւոց»էն ետք, կատարուեցաւ զաղտնի քուէարկութիւն, որ ունեցաւ հետեւեալ արդիւնքը:

ԹՈՐԳՈՄ ԱՐԲԵԱՍ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ	28 քուէ
ՅԱԿՈՐ ԵՊՍ. ՎԱՐԴԱՆԾՆ	26 քուէ
ԱՂԱՆ ԵՊՍ. ՊԱԼԻՕԶԵԱ	23 քուէ
ԴԱԻԻԹ ԵՊՍ. ՍԱՀԱԿԵԱՆ	22 քուէ
ՎԱՀԱՆ ԵՊՍ. ԹՕՓԱՂԵԱՆ	21 քուէ

Այս հինգ Սրբազան Հայրերէն մին, յաջորդ օրուայ նիստով, պիտի ընտրուէր Պատրիարք Սուրբ Աթոռոյ:

ՊԱՏՐԻԱՐԺԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

22 Մարտի Հինգշաբթի օր, տեղի ունեցաւ երկրորդ նիստը, դարձեալ Պատրիարքարանի դահլիճին մէջ եւ 39 Միաբան Հայրերու ներկայութեամբ եւ մասնակցութեամբ: Տէրունական Աղօթքէն եւ նախորդ նիստի ատենագրութեան ընթերցումէն ետք կատարուեցաւ զաղտնի քուէարկութիւն, հնգանուն ցանկէն ընտրելու համար Սրբոց Յակոբեանց Պատրիարքութեան արժանաւոր Դահակալը:

Ընտրութեանց արդիւնքը եղաւ հետեւեալը. —

Թորգոմ Արբեպս	ստացաւ	28 քուէ
Յակոր Եպս.	ստացաւ	8 քուէ
Վահան Եպս.	ստացաւ	1 քուէ

ձեռնպահ մնացին երկու հոգիներ:

Ուստի, 28 քուէներու մեծամասնութեամբ Առաքելական Սուրբ Աթոռոյ նորրօտի Պատրիարք հռչակուեցաւ:

Գեորգեմուհի Տէր Թորգոմ Արբեպս. Մանուկեան

Ապա ժողովականները երգեցին «Սիրունի որդիք զարթիք» երգը եւ Սուրբ Աթոռի շարականը՝ յօրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն ի նոր»:

Ստորեւ կու տանք ընտրեալ Պատրիարք Արքազանի խօսքը Միաբանական Հնդհանուր ժողովին մէջ արտասանուած. --

«Սիրելի Միաբանակից եղբայրներ,

Պատրիարքական Տեղապահի պաշտօնը ստանձնելէ յետոյ, առիթ ունեցանք անձնապէս եւս տեսնելու Սուրբ Աթոռիս կեանքին մաս կազմող բաժանմունքները, եւ տեղեկանալու անոնց կացութեան եւ գործունէութեանց մասին: Այսպէս՝ Եպիֆանի, Ռեմէի, Երուսաղէմի մեր կալուածներուն մեծ մասը, վանքին ներքին թաղերը, Միաբանութեան բնակարանները:

Մեր Արքայապետը՝ Սուրբ Յարութեան Տաճարի, Գեթսեմանիի պարտէզի եւ Աստուածամօր Տաճարի, Ս. Փրկիչ Վանքի եւ Գերեզմանատան, Համբարձման լիբան, Սուրբ Հրեշտակապետաց Եկեղեցիին, Բեթղեհէմի Ս. Մննդեան Տաճարին:

Մեր կրթական հաստատութիւնները, Ալեքս եւ Մարի Մանուկեան Ժառանգաւորաց Վարժարանը, Մատենադարանը, Ս. Թորոսի Ձեռագրատունը, Մարտիկեան Թանգարանը, զոյգ տպարանները:

Պատրիարքարանի Դիւանատունը եւ զանազան Տեսչութեանց գործառնութիւնները:

Մեր Հայ ժողովուրդի մնացորդացին հաւաքական կեանքին պատկերը՝ մասնաւորաբար Երուսաղէմի եւ Բեթղեհէմի մէջ: Յորդանանի մեր ժողովուրդին եւ պետական անձնաւորութեանց հետ յարաբերութեան մէջ մտնելու առիթ չունեցանք տակաւին:

Եւ մեր Միաբանակից եղբայրներուն պաշտօնական եւ անձնական հետաքրքրութիւնները՝ Կրօնական, Կրթական եւ ընկերային կեանքի մարզերուն մէջ:

Միշտ փառք պէտք է տանք Աստուծոյ որ Սուրբ Աթոռը կանգուն է, Սրբաց Յակօբեանց Միաբանութիւնը կը ջանայ հաւատարիմ մնալ իր կոչումին, իրբեւ ծառանքը եւ պահապանները մեր հայրերու ժառանգութեանց, հակառակ երբեմն անխուսափելի դժուարութեանց եւ ալլազան նեղութեանց:

Այս պատճառաւ, երախագիտութեամբ պարտինք յիշել մեզ նախորդող սերունդները, որոնց հաւատարիմ սպասաւորութեան ժառանգորդներն ենք մենք այսօր:

Ինչ որ ունինք այսօր, եթէ մինչեւ իսկ չկարենանք նկարագրել իրբեւ ամէն մանրամասնութեանց մէջ համակարգ գործարանաւորութիւն, պիտի փափաքէինք որ ան հանդիսանար խթան եւ ներշնչարան, մեր Միաբանութիւնը մղելու ծանր եւ նուիրեալ աշխատանքի: Աշխատանք մը, որուն տիպար օրինակները ունինք այս Սուրբ Աթոռի տարեգրութեանց, եւ երջանկայիշատակ Միաբաններու եւ բարերարներու հոգեռանգն գործունէութեանց մէջ:

Մենք հոգեւոր մշակներ ենք, ծառայելու կոչուած մեր փառապանծ Եկեղեցւոյ եւ մեր ազգի զաւակներուն կեանքին եւ անդաստանին մէջ:

Երանի կարենանք Հնդիկ իմաստասէր Ռապենտրանադ Թակօրին պէս ըսել՝ «Քնացայ՝ եւ երազեցի թէ կեանքը հաճոյք է: Արթնցայ՝ եւ տեսայ թէ կեանքը ծառայութիւն է: Մառայեցի՝ եւ գտայ թէ կեանքը հաճոյք է»:

Նոյն հաճոյքին խոստումը կայ մեր Տիրոջ հաւաստումին մէջ, թէ՛ «Ես եկի՝ զի զկեանս ունիցիք, եւ առաւել եւս ունիցիք»:

Մեր հոգեւոր ծառայութեան ուխտին մէջ, յանձն առած ենք լինելու մատուցական, մեր ժողովուրդին մատուցակելու, մատուցանելու, եւ փոխանցելու, հոգեւոր եւ իմացական, կրթական, մշակութային եւ ազգային ժառանգութիւնը՝ մեր Եկեղեցիին եւ մեր պատմութեան:

Այսպիսի՝ «Ուխտի մը մանկունքն ենք մենք», իրբեւ զինուորեալ Միաբանութիւն:

Սրբոց Յակոբեանց Հաստատութիւնը տեսած է ուրախ եւ տխուր օրեր, փառաւորութեան եւ սլացքի ներշնչումին հետ զուգահեռ ընթացող՝ ստուերներ, «ժամանակը չարք»։ Բայց Աստուծոյ «Բարի աչքը» միշտ պահպան է մնացեալ անոր վերեւ։

Մեր Պատրիարքութեան սահմաններէն ներս մեր գործունէութեանց եւ պարտաւորութեանց ցանկը աւելի երկար է քան շատ անգամ մենք կ'անդրադառնանք։ Եւ հետեւաբար հոգեւոր սպասաւորներու կարիքը նոյնքան անհրաժեշտ կը դառնայ։ Այս մասին պարտինք ամէնքս մտահոգ լինել։

Նոյնքան կարեւոր է յիշել որ իբրեւ մասնիկը Ընդհանրական Հայց. եկեղեցւոյ, մեր արմատները կ'երկարին դէպի Մայր Հայրենիքը եւ Ամենայն Հայոց Ընդհանրական Հայրապետութիւնը եւ Սուրբ Էջմիածինը։

Հայ ժողովուրդը, հայրենիքի մէջ թէ արտասահման, իր աչքերը ուղղած դէպի Սուրբ Երկիրը եւ Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութիւնը, մեծ ակնկալութիւններ ունի, փառապանծ տեսնելու այս Սուրբ Աթոռը, դաստիարակելով սերունդներ, պատրաստելով հոգեւոր սպասաւորներ եւ դաստիարակներ, Հայ գաղթաշխարհի համայնքներուն համար։

Կ'աղօթենք որ Տէրը արդիւնաւորէ մեր Միաբանութեան եւ մեր ժողովուրդին բարի ցանկութիւնները, օրհնութեանը ներքեւ Ամենայն Հայոց Հայրապետին, Նորին Ս. Օծութիւն Տ. Տ. Վազգէն Առաջին Սրբազնագոյն Կաթողիկոսին։

Շնորհակալութիւն կը յայտնենք, Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Գարեգին Սրբեպս. Գազանճեանին որ հանգուցեալ եղիշէ Պատրիարքի մահուան առիթով, թաղմանական բոլոր կարգադրութիւնները, արարողութիւնները, կարգաւորեց խղճի մտօք եւ պատշաճօրէն։

Գերշ. Տ. Կիրեղ Եպս. Գաբրիկեանին որ իբրեւ Պատրիարքական Փոխանօրդ կանոնաւորաբար կապ պահեց կրօնական կեդրոններու, յարանուանութեանց, հաստատութիւններուն եւ պետական ներկայացուցիչներուն հետ։

Շնորհակալութիւն՝ մեր Միաբանակից բոլոր եղբայրներուն։

Թէ՛ անոնց՝ որոնք Խորայէլի եւ Յորդանանի սահմաններէն ներս կը ծառայեն Սուրբ Տեղեաց մէջ սպասաւորելով եւ կամ այլ պարտականութիւններ կատարելով հաւատարմաբար։

Եւ թէ՛ անոնց՝ որոնք մեր Պատրիարքութեան սահմաններէն դուրս, Հայց. եկեղեցւոյ նուիրապետական Աթոռներու իշխանութեանց ցանկութեամբ, կը ծառայեն աշխարհացրիւ Թեմերուն մէջ։

Վստահ ենք թէ ուրիշ առիթներ պիտի ներկայանան այսպէս համախմբուելու, աստուածահաճոյ եւ օգտաշատ ծրագիրներու մասին խորհրդակցելու, եւ անոնց իրագործման մէջ մեզմէ իւրաքանչիւրին գործօն մասնակցութիւնը ապահովելու համար։

Աղօթեցէք մեզի համար որ լինինք «ծառայ հաւատարիմ» եւ «մշակ առանց ամօթոյ»։ Աղօթեցէք երուսաղէմի խաղաղութեան եւ Սուրբ Աթոռոյս անսասան բարգաւաճումին համար, որպէսզի Աստուծոյ անունը անխափան փառաւորուի։

Այնուհետեւ Սրբոց Յակոբեանց Տաճարի զանգերու ուրախ ղօղանջով, Միաբանութիւնը «Հրաշափառ» շարականի երգեցողութեամբ դէպի Մայր Տաճար եւ Սուրբ Գլխադրի Մատուռը առաջնորդեց նորընտիր Պատրիարքը կատարելու իր Ուխտը։ Մինչ այդ ժողովուրդն ու Թարգմանչաց Վարժարանի աշակերտները լեցուցած էին Տաճարին գաւիթը եւ ծափահարութեամբ դիմաւորեցին նորընտիր Պատրիարք Հայրը, որ զգեստաւորուելով մուտք գործեց Մայր Տաճար։ Սրբազանը նախ մտաւ Ս. Գլխադրի մատուռը եւ ապա Տաճարի դասէն, փոխասացուած մուտքի Սաղմոսէն յետոյ, հետեւեալը խօսեցաւ ժողովուրդին. —

Սիրելի ժողովուրդ, պատուական եղբայրներ Միաբանութեան, այսօր կը սկսինք ծանր պարտականութեան շրջան մը, ծանր՝ որովհետեւ գիտենք որ մեր ուժերը անբա-

ւական են, մեր կատարելիք աշխատանքները շատ են ամէն մայլով մէջ: Երուսաղէմի զաւակները ծանօթ են որ Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութիւնը իրեն զենուորեալ Միաբանութիւն պարտականութիւններ ունի Սուրբ Տեղեւոր շէն պահելու, պարտականութիւն ունի մեր կրթական հաստատութիւններ աշխոյժ պահելու: Գործօն պահելու: Ունենալ նաեւ մեր Տպրոսանը ունինք մե: Քանց որ սեր: մեր Մատենադարանը, ունինք մեր կալուածները: Այս բոլորը պէտք է, ոչ միայն պաշտպանութիւն՝ բայց մանաւանդ բարեգարդութիւն:

Եւ այս բոլորին համար պէտք ունինք բանակի սր: Բանակի մը սր կազմուած ըլլայ հոգեւորականներէ, նաեւ մեր զաւակներէն, մեր ժողովուրդէն, սկսեալ մեր մանուկներէն, որոնք պիտի մտնան օրինակ առնելով իրենց մօժելէն: Աստուած մեզմէ ամէն մէկուն տուած է շնորհք մը: Աստուած կ'օգնէ մեզի: Կը լաւէ որ մենք ուզենք Աստուծոյ մեզի երկարած ձեռքը բռնել, իրմով զօրանալ եւ իրեն կամքը կատարել:

Կ'ուզենք հաւատալ որ մենք բոլորս որ այստեղ ներկայ ենք՝ ունինք այդ հոգին, ունինք այդ ցանկութիւնը: Կը մնայ ամէն օր աղօթել յիշեցնելու մենք զմեզ որ մենք նուիրուած ենք, Խորիշ նպատակ չունինք մեզի համար, ուրիշ փառք չկայ՝ քան ծառայութեան դաշտը, քան ուրիշին օգտակար ըլլալու ցանկութիւնը, մեր ազգին, մեր զաւակներուն սիրոյն, որպէսզի մեր եկեղեցիին անունը պայծառ մնայ, թէ մեր ազգին մէջ՝ տարածուած եւ աշխարհացրիւ, եւ թէ հոն ուր որ ենք այնտեղի օտար ներկայացուցիչներուն, պիտութիւններուն, կալմակերպութիւններուն աչքին առջեւ: Այս ծանր պարտականութիւնը կը զգանք որ անձնապէս անկարող ենք կատարել: Բայց անձնապէս այնքան զօրաւոր ենք, որքան ձեզմէ իւրաքանչիւրին հաւատքը զօրաւոր է: Եւ կ'աշօթենք որ այդ հաւատքը երբեք չտկարանայ:

Աստուած օգնական լինի մեր հոգեւորական եղբայրն՝ րուն, Աստուած օգնէ ձեզմէ ամէն մէկուն, եւ դուք կարողանաք ըսել՝ պատրաստ եմ Աստուծմէ ինծի արուածը վերադարձնելու Իր փառքին, Հայց. եկեղեցւոյ պայծառացման, այս Սուրբ Աթոռին բարեգարդման համար: Աղօթեցէք որ մեզի հետ մենք բոլորս միասնաբար ըլլանք մշակներ առանց ամօթոյ»:

* * *

Յետոյ Միաբանութիւնը դարձեալ «Օրհնեցէք զՏէր» շարականը երգելով եւ Թափօրով բարձրացաւ Պատրիարքարանի լուսազարդուած դահլիճը, ուր զոյգ վարժարաններու ուսանողութիւնը, ուսուցչական կազմին հետ եւ ապա ամբողջ ժողովուրդը մօտեցաւ աջը առնելու նորին Ամենապատուութեան, մատուցանելով իր շնորհաւորութիւնները:

